

Miljöavdelningen, Koncernkontoret

Västra Götalandsregionen

2018-04-05

Uppföljning målområde produkter och avfall 2017

Mål i miljöplan 2017-2020	Utfall 2016	Utfall 2017	Trend
Samtliga prioriterade produktområden ska stödja en hållbar utveckling	-	1 av 7	

Sammanfattning

Mycket har hänt inom målområdet produkter och avfall under 2017. Bland annat har Västra Götalandsregionen ökat samarbetet med Möbelbruket, ställt krav på biobaserade och förnybara råvaror i upphandlingen av förbrukning- och förvaringsprodukter samt deltagit i ett flertal innovationsprojekt med syfte att utveckla nya mer miljöanpassade produkter. Trots att det händer mycket inom flera av de prioriterade produktområdena bedöms att det är lång väg kvar innan samtliga kan sägas stödja en hållbar utveckling. Produktområde Möbler och inredning har ett nyckeltal som pekar åt rätt håll men i övrigt inget område som kan sägas stödja en hållbar utveckling år 2017. Nedan följer en närmare beskrivning av aktiviteter inom de olika produktområdena samt exempel från regionens olika verksamheter.

Byggvaror

Västfastigheter har under året utvecklat en modell för hur VGR kan följa upp andel materialåtervinning vid byggprojekt. Vid årsskiftet följdes sex projekt upp. Av dessa hade fyra en materialåtervinningsgrad på över 70 procent, vilket är EU:s återvinningsmål för byggprojekt. Under kommande år kommer Västfastigheters byggprojekt att följas upp enligt samma modell. Förutom att uppnå återvinningsgraden för det uppkomna avfallet, så finns även en ambition om att jobba med avfallsförbyggande åtgärder, för att minska onödig resursanvändning och avfallsmängderna. Därför har även ett mål på mängden avfall satts, antal kg per byggd kvadratmeter, som årligen kommer att följas upp.

Förbrukningsprodukter

Det bioinnovationsprojekt, som Västra Götalandsregionen deltagit i, med syfte att utveckla en biobaserad riskavfallsbehållare avslutas vid årsskiftet. Projektet har resulterat i en prototyp som kommer att tillverkas vid efterfrågan. Diskussioner förs nu om regionens möjligheter att upphandla en mindre mängd riskavfallsbehållare för en testomgång.

Andra pågående bioinnovationsprojekt som VGR deltagit i har bland annat resulterat i ett biobaserat mattråg som fungerar både i kyl, frys och mikrovågsugn och en prototyp av ett ljudabsorberande innertak bestående till 50 procent av VGR's uttjänta textilier och i övrigt helt biobaserad och utan farliga kemikalier.

Under året har miljöavdelningen samarbetat tätt med Koncerninköps upphandlare av förbruknings- och förvaringsprodukter vilket har lett till att det nya avtalet kommer att innehåller fler produkter i förnybart material samt även utveckling av helt nya produkter som medicinbägare och microformar i förnybart material.

Elektronik

Inom produktgruppen elektronik har ett samarbete med VGR-it initierats. Här har frågor som material- och resurskrav i upphandling av elektronik samt rutiner för hantering av uttjänta läsplattor och mobiltelefoner lyfta fram som viktiga områden att arbeta vidare med.

Inredning

242 annonser har bokats i Tage, Västra Götalandsregionens egen webbaserade tjänst för internt återbruk av möbler. Detta är en ökning från föregående år med 13 procent, en besparing på cirka 484 000 kronor för nyinköp av möbler och inredning. När en annons bokas betyder det att de möbler som annonserats har funnit nya ägare istället för att kastas.

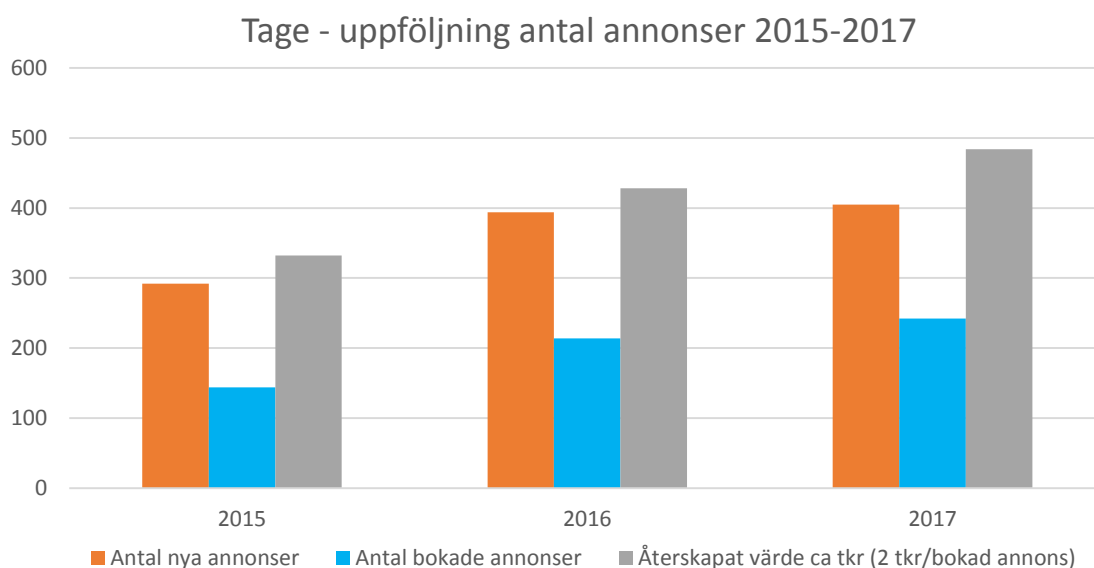

Diagram 1. Uppföljning av användningen av Tage 2015-2017.

Utöver det regionövergripande arbetet sker flera olika satsningar ute bland regionens förvaltningar. Inom NU-sjukvården har under året projektet ”Effektiv möbelprocess i NU-sjukvården” fortsatt. Det handlar om flytt, återanvändning och eventuell kassation av möbler. Av de möbler som inkluderats i projektet, har cirka 75 procent kunnat återbrukas, vilket motsvarar cirka 75 enskilda objekt. Vid en enskild avveckling av en hel fastighet vid Uddevalla sjukhus genomfördes ett riktat miljöarbete i syfte att omhänderta kvarlämnade möbler. Genom aktiv återanvändning av begagnade möbler kunde en nyinvestering motsvarande en kostnad på 487 000 kr undvikas.

Samarbetet med Möbelbruket, ett kluster av möbel- och transportföretag i Skaraborg, för omhändertagande av möbler som VGR annars skulle kastat har under perioden utökats till fler förvaltningar. Möbelbruket hade vid årsskiftet tagit emot mellan 600-700 stolar från VGR, möbler som på så sätt undvikits att bli avfall.

Livsmedel

Mängden matsvinn från sjukhusens produktionskök och restauranger har under 2017 minskat från 106 gram per portion till 103 gram per portion. Under året ändrades mätningarna till att två gånger per år omfatta både kök, restaurang och vårdavdelningar och de andra två gångerna fokusera på vårdavdelningarna. Detta för att ge vården bättre och mer relevant statistik. Regionservice uppmärksammandes också under året nationellt för sitt arbete med matsvinn. Metoden för mätning av matsvinn som används inom Västra Götalandsregionen ska nu användas av samtliga regioner inom SKL's nätverk Best Service.

2017 sorterade VGR ut 757 ton matavfall (inkl. fettavskiljare), vilket är en ökning med 405 ton från föregående år. På flera sjukhus hanteras numera matavfall i kvarn och töms från tank. I den hanteringsprocessen tillkommer en del vatten som kan vara orsak till viktökningen.

Textilier

Under hösten 2017 initierades en kartläggning av VGR's interna textilhantering. Syftet med kartläggningen är att få en bild över hur cirkulationstextilier rör sig inom regionen och särskilt på sjukhusförvaltningarna. Vilka förbättringsmöjligheter som finns för att minska omsättningstiden och få en effektiv textilhantering.

Andelen textilier med ekologisk bomull var 2017 15 procent, vilken är en ökning från 11 procent 2016. Under året har också Koncerninköp arbetat vidare med underlag för kommande textilupphandling där målet är att få in mer hållbara fibrer i textilierna.

Avfall som VGR genererar

Den totala mängden avfall ökar med 12 procent från 9 491 ton till 9 611 ton. Avfall till förbränning är 5 564 ton, vilket är en minskning med 171 ton från 2016. I diagrammet nedan visas hur de olika fraktionerna fördelar sig utifrån behandlingsmetod.

Fördelning av behandlingskategorier

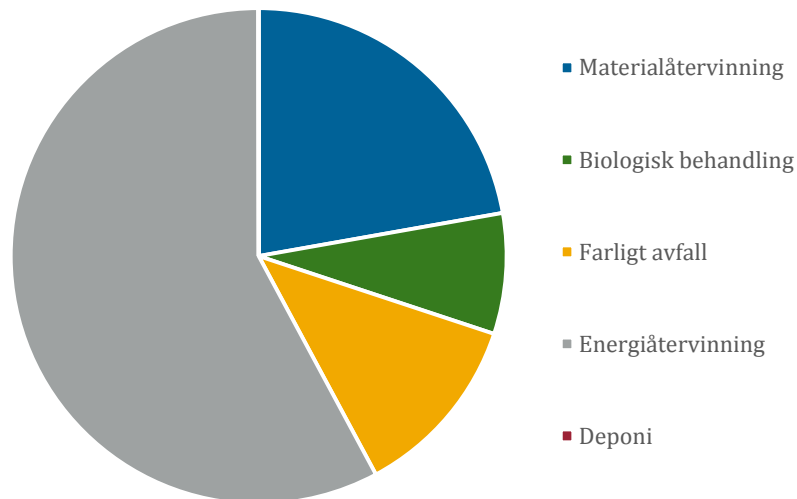

Diagram 2. Fördelning av totalt avfall 2017 efter behandlingskategorier.

Avfallsfraktioner som minskat mest i kg mellan 2017-2016	Antal ton	Avfallsfraktioner som ökat mest i kg mellan 2017-2016	Antal ton
Hushållsavfall/Brännbart avfall	171	Matavfall	405
Elektronikskrot	49	Sekretess avfall	58
Smittförande avfall	45	Formaldehyd	19
Deponi	41	Vitvaror	13
Tidningar/Kontorspapper	39	Pappersförpackningar	13

Tabell 1. De fem fraktioner som minskat respektive ökat mest mellan 2016 och 2017.

Exempel från förvaltningar och bolag

Botaniska trädgården arbetar kontinuerligt för att öka andelen miljömärkta varor i butiken och skapa en tydlig miljöprofil. Under 2017 var 24 procent av omsättningen i butiken miljömärkta varor.

Södra Älvsborgs Sjukhus har under flera år aktivt arbetat för att minska pappersanvändningen genom att uppmuntra till att skriva ut dubbelsidigt eller inte alls. Detta har lett till stor minskning av pappersavfallet och jämförelse mellan 2015 och 2017 för perioden januari-maj ger en minskning på 38 procent för pappersfraktionen.

Under året har Alingsås lasarett genomfört ett projekt tillsammans med Tvätteriet i syfte att förbättra textihanteringen och säkra lagernivåer på lasarettet. Automatisk avläsning av lagernivåer med hjälp av en ny typ av chip där avläsning kan göras på distans har testats. Signal om att en artikel plockats från förrådet skickas till Tvätteriet och en ersättningsartikel skickas med nästa leverans.

Under året har avfallsronder genomförts på samtliga enheter på Frölunda Specialistsjukhus. För att skapa engagemang och delaktighet informeras alltid samtliga medarbetare om resultatet från avfallsronderna. Detta har också ökat medvetenheten om sorterings- och avfallsrutiner hos medarbetarna. Som ett led i sjukhusets miljöarbete källsorteras från och med december matavfall på samtliga enheter.

Mer information

- Hittar du på intra.vgregion.se/uppfoljningmiljo eller www.vgregion.se/uppfoljningmiljo
- Har du frågor kring resultatet? Kontakta miljöstrateg Jonna Bjuhr Männer, jonna.bjuhr.manner@vgregion.se

Under året har Västfastigheter bland annat fokuserat på den ökade mängden av vårdens specialavfall (t.ex. stickande, skärande, smittförande). I en arbetsgrupp sammansatt av representanter från Västfastigheter, Koncerninköp, Regionservice, Koncernkontorets miljöavdelning och SU har man under hösten kartlagt orsakerna till den ökande mängden avfall. Arbetsgruppen har tagit fram åtgärder för att försöka minska avfallet och dess kostnader.